

За наукові КАДРИ

Понеділок,
1959 року
№ 4 (592).

Ціна 20 коп

Орган партбюро, ректорату, комітету ЛКСМУ та профкому
Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова

Ми живемо в чудовий час

XXI з'їзд розпочав свою роботу — радістю і гордістю відгукнулася ця звістка в серці кожної радянської людини. Разом з усім народом гаряче вітають з'їзд будівників комунізму і наші вчені.

Актовий зал Одеського державного університету переповнений. Професори, викладачі, робітники, службовці, студенти одного з найбільших навчальних закладів міста-героя зібрались тут, щоб висловити захоплення грандіозними планами, свою гарячу готовність втілювати в життя мудрі накреслення партії. Мітинг, присвячений XXI з'їздові партії, відкрив секретар партійної організації університету Л. Х. Калустян.

На трибуні завідуючий кафед-

факультету професор М. І. Гаврилов.

Виконання семирічного плану піднесе країну до таких вершин, з яких будуть добре видні зримі риси комунізму. Про радість жити в наш чудовий час, коли здійснюються найпрекрасніші, найсміливіші людські мрії, говорив у своєму виступі слюсар учбово-експериментальних майстерень університету Е. Я. Дейментов.

Виступає студентка IV курсу філологічного факультету В. Гвоздецька.

— Найкращим нашим подарунком XXI з'їздові КПРС є добрі і відмінні оцінки, одержані в час сесії. Ми й надалі будемо наполегливо оволодівати знаннями, щоб стати кваліфікованими вихо-

Агітробота філологів

Агітколектив філологічного факультету, проводячи агітаційну роботу серед населення в закріплених за ними будинках, домогся певних успіхів у своїй роботі.

Більшість агітаторів систематично відвідують виборців, проводять бесіди, запрошують виборців на масові міроприємства, які організуються агітпунктом університету. Так, агітатори провели по декілька бесід, присвячених вивченню тез доповіді тов. М. С. Хрущова на XXI з'їзді КПРС, про перепис населення, проводять бесіди, присвячені виборам до Верховної Ради УРСР та місцевих Рад депутатів трудящих та ін. Особливо уваги заслуговує робота кращого агітатора факультету викладача Н. Л. Сікорської, робота якої відзначена партбюро університету. Вдумливо, серйозно працює також агітатор Л. К. Стасенко, непогано працюють тт. Григорук, Степанок, Гірник.

Одначе слід відзначити, що студенти-агітатори тт. Ільїна, Купченко, Голенишева, Голуб, Романова

послабили роботу в своїх квартирах.

Партбюро факультету систематично спрямовує і контролює роботу агітаторів, вжило ряд заходів, які поліпшують агітаційну роботу. Так, склад агітаторів поповнився за рахунок викладачів факультету, студенти будуть помічниками агітаторів. Всі агітатори затверджені партійним бюро факультету.

Старшим агітаторам Л. Н. Васильєвій, Д. К. Елькснер, З. М. Серебрянниковій треба конкретніше керувати роботою агітаторів, систематично допомагати їм.

Особливо тепер, в дні роботи історичного XXI з'їзду КПРС, наші агітатори ще з більшою охотою візьмуться за роботу, будуть роз'яснювати широким масам історичні документи нашої славної епохи.

В. Г. ГРАНОВСЬКА.

Перший екзамен

На філологічному факультеті почались перші екзамени. Екзамен з методики української мови склали студенти IV курсу українського відділу. Вони добре підготувались, і тому їх відповіді позначалися глибокими знаннями. З 47 студентів 23 склали екзамен на «відмінно», 24 одержали добрі оцінки. Комсомольське бюро факультету в «Молнії» привітало студентів з успішним завершенням першого екзамену.

Готувалися старанно — і наслідки добрі

Знання законів суспільного виробництва і розподілу матеріальних цінностей на різних ступенях розвитку людського суспільства, тобто знання політичної економії, необхідне для педагогічної діяльності, для виховання справжніх будівників комунізму.

Студенти III курсу геолого-географічного факультету свідомо ставляться до вивчення політекономії. Курс політекономії читає нам доцент І. І. Штерн. Він веде і семінарські заняття. Лекції ми відвідували акуратно. Не було випадку, щоб студент приходив невідготовленим на семінарські заняття, які проходили завжди бурхливо, в гарячих суперечках при загальній участі студентів.

До заліку готувалися старанно. Багато студентів за активну участь в семінарських заняттях одержали механічний залік.

Студент І. Бурдей спочатку не вмів відповідати на поставлені запитання. Але вже через деякий час він сміливо вступав в дискусію з найрізноманітніших тем суспільного життя. Залік він склав блискуче.

Успішному складанню заліків багато в чому допомогло комсомольське бюро курсу. На засіданнях бюро часто обговорювалися наші помилки, недоробки, вказувалися шляхи їх виправлення. Багато наших студентів зараз вдячні членам бюро за своєчасну і постійну допомогу.

М. БЛАГОДАРОВ,
студент III курсу геолого-географічного факультету.

Попереду „десята сесія“

П'ятикурсники фізико-математичного факультету ще пам'ятають першу екзаменаційну сесію в університеті, безпомилково називають одержані на першій курсі оцінки. А цими днями вони склали останній екзамен останньої, дев'ятої за рахунком, сесії в університеті.

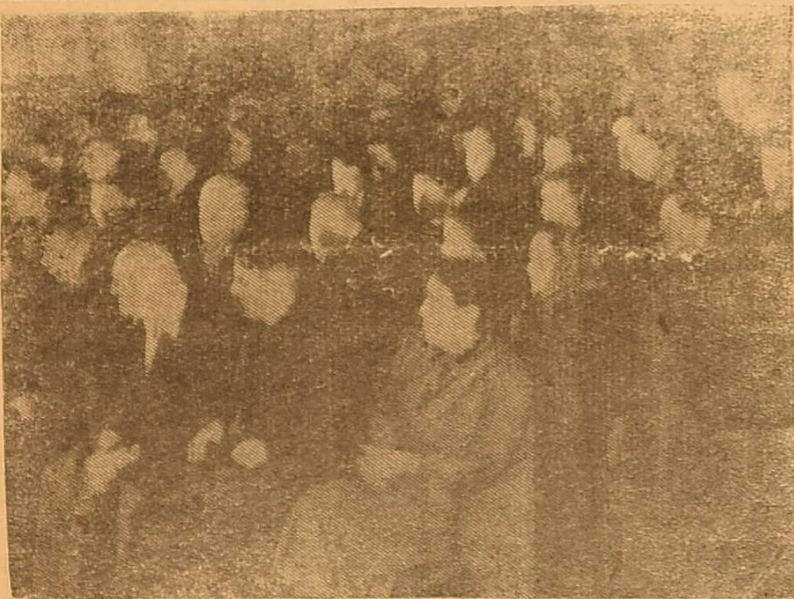
Відмінно склав екзамен дипломант Павло Варбанець. В його заліковій книжці за 5 років навчання жодної четвірки. Павло не тільки відмінник, він хороший шахіст. Уже в стінах університету він одержав перший розряд і в останні роки неодноразово захищав спортивну честь університету.

Відмінно склали сесію А. Локурко, С. Чорна, А. Рудман, Е. Тесля, В. Татаренко, Р. Беляєва.

А в групі теорії функцій немає жодної задовільної оцінки.

Отже, попереду «десята» і найвідповідальніша сесія — захист дипломних робіт і державні екзамени.

Ан. ПОДОЛЯНИН,

рою історії КПРС доцент І. Г. вателами покоління, яке житиме при комунізмі.

— До Москви, до Великого Кремлівського палацу, — говорить він, — звернені сьогодні погляди не тільки народів нашої великої Батьківщини, а й усього прогресивного людства. Адже семирічний план, що його розгляне і затвердить XXI з'їзд, відкриває перед Радянською країною нові величні перспективи. Ми вступаємо в епоху народження комунізму. А це не може не впливати на майбутнє всього сучасного людства.

Головне завдання семирічки — далі могутнє піднесення всіх галузей економіки на базі переважного зростання важкої індустрії, значне посилення економічного потенціалу країни, невичерпне піднесення життєвого рівня народу. У здійсненні цих грандіозних накреслень чимала роль належить вченим. Ми повинні ще більше зміцнювати і розширювати свої зв'язки з практикою, з виробництвом, безустанно піклуватись про поліпшення підготовки молодих спеціалістів.

Народи всіх країн і континентів бачать високо в небі третій радянський штучний супутник Землі, а ще вище, в космосі, обертається створена руками радянських людей штучна планета. Про ці та інші видатні успіхи нашої науки говорив декан фізико-математичного

На фото: виступає Е. Я. Дейментов.

ВЕЛЬМИШАНОВНИЙ ПРОФЕСОРЕ С. ЛЕБЕДЬ

Ми з великою радістю зустріли звістку про успішний запуск Радянським Союзом великої космічної ракети в сторону Місяця. Весь китайський народ сповнений гордості з приводу великого успіху, досягнутого радянським народом під керівництвом Комуністичної партії Радянського Союзу.

Цей новий великий вклад в науку вітає не лише соціалістичний табір, але і все прогресивне людство.

Від імені всього колективу нашого інституту і від себе особисто шлю Вам найпошум'яніші вітання.

З пошаною до Вас

ЧЖАН-ГЕН-ШЕН,
директор інституту ВСЕГІНГЕО
Міністерства геології КНР.

ПАРТІЙНЕ ЖИТТЯ

Відкриті партійні збори університету

22 січня відбулися відкриті партійні збори університету. З доповіддю про підготовку до зимової екзаменаційної сесії і завдання партійної організації університету виступив проректор учбової частини, доцент С. М. Ковбасюк. Він зазначив, що екзаменаційна сесія цього року співпала з підготовкою і роботою XXI з'їзду КПРС.

— Цю знаменну подію, — говорить доповідач, — ми повинні привітати високими показниками в роботі, навчанні і дисципліні.

Одним з першочергових і важливих завдань, які стоять зараз перед партійною організацією і всім колективом університету, є високоякісне проведення зимової екзаменаційної сесії.

В порівнянні з минулим роком сесія проходить в складніших умовах, тому що восени студенти їздили на сільськогосподарські роботи. На всіх кафедрах і факультетах була проведена робота по скороченню навчальних планів для звільнення часу для самостійної роботи. Навчальний план першого семестру по всіх факультетах виконаний.

На всіх факультетах проведено відповідні заходи по підготовці до сесії. Питання про підготовку до сесії обговорювалося на партійних зборах, партійних бюро факультетів і на засіданнях кафедр. Своєчасно складено і доведено до відома розклад заліків і екзаменів. Академічна заборгованість за минулий рік в основному ліквідована.

Протягом першого семестру на факультетах та кафедрах проводилася низка заходів, спрямованих на покращення самостійної роботи студентів. Особливо слід відзначити в цьому відношенні філологічний та географічний факультети.

Приділялася увага студентам перших курсів, виробничникам.

Багато уваги приділялося поліпшенню навчально-трудової дисципліни, проте в цьому відношенні ще не все гаразд. Відвідування студентами занять становить 96—99% взагалі по університету, але на окремих факультетах справи незадовільні. Пропусків без поважних причин особливо багато на фізико-математичному факультеті (5294 годин) і біологічному (2728 годин). Найбільше прогулів мають студенти Небольсін (I курс істфаку) — 47 годин, Корбіхіна (III курс істфаку) — 24 години, Юдін, Стайков, Колеков, Лисенко, Лобанов (фізмат) і інші. Ректорат вжив певних заходів по відношенню до окремих злісних порушників трудової дисципліни: групі студентів наказом по університету оголошено догани, а деякого знято тимчасово з стипендії (Гаркуша, Божко, Осипенко, Чорний, Лобанов, Стайков і ін.).

Перші наслідки екзаменаційної сесії свідчать про те, що складання заліків та екзаменів проходить організовано і дає непогані наслідки. Більшість студентів виявили добрі знання.

Велику кількість відмінних і добрих оцінок з суспільно-економічних дисциплін одержали студенти філологічного, географічного і хімічного факультетів. VII група IV курсу біологічного факультету склала екзамен лише на «добре» і «відмінно».

Але є вже студенти, які не склали заліків. Так, не склали заліків

з історичного матеріалізму студентів історичного факультету Висоцький та Малеева, а з іноземної мови з 49 чоловік 14 мають незалік. Серед них парторг курсу Богренцов, комуністи Бабанський, Р. Лисенко, та інші. Подібні факти спостерігаються і на інших факультетах.

В час екзаменаційної сесії необхідно потурбуватися про поліпшення побуту студентів, про створення кращих умов для самостійної роботи. Профспілкова організація повинна активно включитися в цю роботу.

Доцент С. М. Ковбасюк зупинився також в своїй доповіді на роботі вечірнього і заочного відділу.

Виступаючи в дебатах, комуністи і безпартійні розповідали про роботу, яка проводилася на факультетах і кафедрах в зв'язку з сесією, викрили ряд недоліків, внесли конкретні пропозиції.

Доцент Г. А. В'язовський зауважив у своєму виступі, що центром підготовки до заліків і екзаменів є кабінети і кафедри. Тимчасом на філологічному факультеті деякі кабінети (російської літератури, російської і української мов) не можуть повністю задовольнити запити студентів, тому що кабінети не мають відповідного приміщення.

Про велику роботу, проведеному партійною і профспілковою органі-

заціями фізико-математичного факультету по поліпшенню трудової дисципліни, говорив у своєму виступі доцент Д. І. Поліщук. Він вказав, що потрібно більш рішуче використовувати адміністративні заходи впливу на студентів.

Доцент А. Г. Лабунець відзначив, що заліки з політехномії проходять успішно. З 98% студентів, які з'явилися на заліки, всі їх склали. Але деякі студенти виявили невміння самостійно готуватися по першоджерелах, внаслідок чого мають неглибокі знання.

Доцент Меліхов справедливо вважає, що контроль за самостійною роботою повинен здійснюватися не лише деканатами і кафедрами, а й громадськістю курсів.

Доцент Г. Є. Дмитрієвський підтримав думку деякого з виступаючих, що на другий рік залишати студентів недоцільно, тому що вони зовсім перестають вчитися і під час сесії виявляють знання гірші, ніж решта студентів.

В дебатах також взяли участь тт. Яцько, Буянов, Абрамов.

Прийняте на партійних зборах рішення зобов'язує партійну організацію університету, профспілкову організацію, комітет комсомолу і факультетські комсомольські бюро прикласти максимум зусиль, щоб забезпечити умови для нормального проведення екзаменаційної сесії.

ПЕРШІ ПІДСУМКИ

На початку листопада місяця на історичному факультеті партійною, комсомольською організаціями та деканатом була проведена значна організаційна робота. На всіх курсах проведено виробничі наради, в яких взяв активну участь викладацький склад факультету. В основному розглядалися питання про хід навчального процесу, стан дисципліни та наступну заліково-екзаменаційну сесію. На виробничих нарадах було відзначено, що комсомольський актив приділяє недостатньо уваги цій важливій справі. Добре проведені курсові виробничі наради мобілізували всіх студентів і працівників факультету на покращення учбової роботи на факультеті.

На IV—V курсах сесія закінчилася повністю. Авангардну роль, як і в попередні роки, відігравали комуністи. Так, студенти-комуністи Е. Амелюшкін, В. Верещагіна, А. Власенко, В. Гераськін, С. Костенчук, П. Кашковський, М. Рябов та багато інших склали всі іспити на «відмінно».

Глибокі знання виявили студенти V курсу при складанні іспитів з спецкурсів. Студенти Бондар, Федорова виявили не тільки знання рекомендованої літератури, а також ряду важливих джерел з історії різних періодів.

Студенти IV курсу О. Лисенко, Н. Шабало, К. Шеховцова, М. Передеренко та інші склали іспит з спецкурсу: «Робітничий рух на

Україні в XIX ст.». Їх змістовні відповіді відзначаються глибоким знанням історії України.

Взагалі, із 49 чоловік студентів на IV курсі тільки двоє мають задовільні оцінки (Р. Лисенко та М. Березневич). Із 133 студентів V курсу задовільні оцінки одержали 17 чоловік.

Успішно пройшли заліки з історії КПРС на II курсі. Треба відзначити цілий ряд студентів, які на протязі семестру старанно готувались до семінарських занять, часто виступали з змістовними доповідями і доповненнями, систематично конспектували літературу. Це такі студенти, як М. Якупов, О. Дмитрієв, Е. Гансова, Курас, О. Паршиков та ін. Але є ще й такі студенти, які несумлінно ставляться до своїх обов'язків і виявили слабкі знання не тільки з історії, але й з інших предметів (Василевський, Порфун, Жабокрицький).

В цьому навчальному році, згідно з рішенням секції історії середніх віків та кафедри загальної історії, було вперше зроблено спробу провадити залік з історії раннього середньовіччя Заходу, об'єднавши його з заліком з феодализму країн Сходу. Але ця спроба не виправдала себе, бо таке об'єднання двох заліків дуже ускладнює студентам підготовку. З 71 студента II курсу 7 чоловік заліку не склали.

Треба відзначити старанну підготовку до заліків студентів I курсу. Але й тут є студенти, які з першого року навчання погано готуються до сесії. Так, наприклад, студенти Данилов, Небольсін, Папсуєва, Косілов не склали заліків з різних предметів. Це в основному студенти, які протягом семестру порушували трудову дисципліну, пропускали лекції, погано готувались до практичних та семінарських занять, і це дало, безумовно, негативні наслідки. Отже, сумлінно ставитись до своїх обов'язків з першого дня навчання — найперша заповідь для студента.

Доцент К. Г. МИГАЛЬ.

ЗАЛІКОВА СЕСІЯ ЗАКІНЧИЛАСЬ

Четверті курси філологічного факультету вже складають екзамен, а у I—III курсів лише закінчилася залікова сесія.

На II українському у всіх студентів піднесений настрій: жодного «незадовільно» на заліках з історії КПРС і російської літератури. Те ж можна сказати про студентів III українського за винятком Максимової, яка не склала залік з російської літератури. Всі останні спокійно готувались до екзаменів.

Зовсім по-іншому йдуть справи на III російському. Залік з української літератури там не склали 7 чоловік: Яні, Стомська, Квятковська, Нешадименко, Черепанова і ін. Не все гаразд тут і з заліками з зарубіжної літератури: багато студентів цього курсу — Стомська, Кузовникова (комсорт курсу), Еліава, Квятковська, Довгаченко — склали заліки вдруге. А це значить, що багато часу витрачено марно через недоброякісну підготовку, це значить, що значно менше часу залишилося для підготовки до екзаменів.

На II російському не склала заліки з іноземної мови Скилима. 10 чоловік вдруге складатимуть залік з української літератури, який вони не склали через недостатність знань з української мови.

Не всі працюють над дипломними

Наближається час, коли наші дипломанти розпочнуть захист дипломних робіт. Дипломанти фізмату давно вже уточнили теми дипломних робіт, вписали літературу, яку необхідно опрацювати. Дехто, наприклад, П. Варбанець (працює на кафедрі диференціальних рівнянь), по суті вже закінчив написання роботи. Зараз Варбанець робить тільки додаткові дослідження.

Активно працюють над важкими темами студенти Максименко, Коваленко (кафедра аналітичної фізики), Іванов, Лапшов, Бабенко (кафедра загальної та молекулярної фізики). Результати досліджень Лапшова керівником будуть передані в Москву.

Але ще не всі дипломанти відчувають відповідальність за своєчасне написання дипломних робіт. На кафедрі експериментальної

фізики 40 дипломантів, всі вони уточнили теми, працюють над літературою, але дехто ще навіть не зустрічався зі своїм викладачем-керівником. Робота ж дипломантів-експериментаторів вимагає величезної підготовки, тривалого часу для опрацювання теми. Труднощі виникають і при підготовці експериментальних установок. Зовсім не приступали до створення експериментальних установок студенти Митрофанова, Поліщук, Андреев, Островська, Стеблева, Мозгова. Дехто з них навіть не появлявся ще в лабораторіях. Інші приходять в лабораторію, покрутяться 1—2 години і зникають. А серйозна робота вимагає 6—8-годинної праці щодня. Становище у цих дипломантів складається таким чином, що під загрозою опиняються й їхні зимові канікули. Працювати доведеться з ранку до вечора. Та чи

можна навіть і в такому разі говорити про хорошу якість таких робіт?

Трапляються й такі випадки, коли дипломант добросовісно спише якусь роботу, іноді навіть не розібравшись в ній, як слід, не потурбувавшись про погодженість позначень.

Погані справи у Махновської (кафедра електрики), яка ще нічого не зробила і не з'являлась в лабораторію, погані справи у Дерюгіна (кафедра механіки), Фінкельштейна (кафедра загальної та молекулярної фізики), у Шеремєгова.

Час серйозно подумати над своїми дипломними, товариші дипломанти фізмату.

В. ЛОСКУТНИКОВА.

Иде іспит з фізики на III курсі математичного відділу фізико-математичного факультету. Доцент А. Г. Гуменюк слухає відповідь студентки Лариси Резнікової. Лариса багато хворіла в цьому семестрі, але складає сесію лише на «добре» та «відмінно».

Про наукову роботу в 1958 р. звітують

ІСТОРИКИ

16 січня відбулась конференція, на якій члени кафедр історичного факультету проаналізували свою наукову роботу за минулий рік.

В центрі уваги викладачів кафедр історії СРСР були три проблеми: висвітлення історичного минулого півдня України, питання про становлення і значення союзу робітничого класу і селянства і аналіз питань історії культури та міжнародних відносин нашої країни на різних історичних етапах. Колектив кафедри історії СРСР в роботі над цими проблемами має певні успіхи. Доценти З. В. Першина, П. А. Некрасов і П. Г. Чухрій написали і здали до друку статті з історії партійної організації Одеси. Колектив кафедри спільно з викладачами кафедри історії УРСР завершив роботу над колективною працею, що має на меті допомогти учителям школи ефективно використовувати на уроках історії краєзнавчий матеріал.

Доцент М. Ю. Раковський у своєму виступі розповів про досягнення колективу викладачів, що працюють над вивченням проблеми про союз робітничого класу і селянства. Доценти М. Ю. Раковський, К. Г. Мигаль, О. Д. Савчук, старший викладач Г. І. Нільве готуються до виступів на науково-теоретичній конференції, присвяченій цій важливій проблемі.

Колектив кафедри історії СРСР має значну кількість опублікованих наукових робіт. Високо оцінили історики міста книгу «Хроніка революційних подій в Одесі», упорядниками якої є доценти З. В. Першина і М. Ю. Раковський.

Членами кафедри історії СРСР опубліковано 1 брошуру, 8 наукових і 12 науково-популярних статей.

Викладачі кафедри історії УРСР

зосередили свою увагу на двох проблемах: вивчення історії капіталістичних відносин на півдні України і питання про встановлення Радянської влади в Одесі та на Одещині. Членами цієї кафедри в цьому році надруковано кілька наукових робіт. В книзі «Визначні місця Радянської України» опубліковано статті доцентів С. М. Ковбасюка, П. І. Вороб'я та лаборанта В. Т. Галаяса. Доценти С. М. Ковбасюк і П. І. Воробей підготували і здали до друку статтю з історії партійної організації Одеської області.

Завідуючий кафедрою всесвітньої історії доцент К. Д. Петряев у своєму звіті відзначив активну наукову роботу секції стародавньої історії і археології. Особливо плідотно працював доцент П. І. Каришковський. За рік ним опубліковано у всесоюзних журналах 3 статті і 4 наукових рецензії. 3 статті опублікував доцент М. С. Синицин. Кандидат історичних наук І. Д. Головка підготував і здав до друку дві наукових статті.

Доцент І. В. Зав'ялова вивчала питання історіографії історії Франції, доцент Я. П. Зінчук працював над вивченням історії Польщі, доцент М. Ю. Беркович займався питаннями формування німецької народності в часи середньовіччя.

Секція нової історії підготувала до друку збірник з історії якобінської диктатури Франції. До збірника ввійшли статті доцентів В. С. Алексеева-Попова, К. Д. Петряева, І. В. Зав'ялової, старшого викладача Н. І. Владимирової, ряду викладачів інших вузів Одесі і інших міст України.

Члени секції нової і новітньої історії встановлюють наукові контакти з кафедрою історії УРСР і з іншими кафедрами історичного факультету.

Відзначивши успіхи в науковій роботі, конференція історичного факультету вказала на необхідність усунути ряд істотних недоліків в цій справі. Насамперед, резолюція наукової конференції відзначила певне зволікання з підготовкою докторських робіт і монографій, над якими працюють доценти Алексеев-Попов, Гансов, Синицин, Мигаль. Члени конференції пропонували посилити контроль з боку кафедр над виконанням планових робіт. Недоліком в роботі науковців є відсутність ритмічності, захоплення виконанням понадпланових, в основному науково-популярних, статей.

Одним із важливих завдань колективу історичного факультету є підготовка докторських робіт і монографій, чому мало приділялось уваги в 1958 р.

Н. І. КАЛЮЖКО.

Кафедра російської і зарубіжної літератури

Дослідженням радянської літератури і проблемами теорії соціалістичного реалізму займалися доцент П. І. Збандуто, доцент Л. В. Берловська, старші викладачі Д. С. Чернявська і Д. К. Елькнер. Доцент З. А. Бабайцева та кандидат філологічних наук З. М. Запорожець працювали над створенням підручників і навчальних посібників для студентів.

Дослідження з російської класичної і зарубіжної літератури провадили доценти О. І. Занчевський, Б. О. Шайкевич, І. І. Цуркерман, О. І. Ковальчук, кандидат філологічних наук О. А. Флоровська.

Розробкою методичних проблем займався кандидат філологічних наук Ф. Л. Гольдін.

Над кандидатськими дисертація-

ми працювали старші викладачі Є. І. Петряева та О. М. Болтенко.

Планова тематика кафедри виконана повністю. Крім того, кафедра виконала ряд запланованих актуальних тем. Всього в 1958 р. члени кафедри опублікували 31 наукову роботу і подали до друку 20 наукових робіт.

Слід відзначити активну участь кафедри в наукових конференціях: славістів у Москві, пушкістів в Одесі і Кишиневі, а також в збірниках славістів, молодих вчених, «Пушкін на півдні».

В подальшому кафедра ставить перед собою завдання розширити комплексну тематику, створювати підручники і навчальні посібники для студентів.

КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

В 1958 році кафедра української літератури, відповідно до плану, займалася науковою роботою в трьох найголовніших аспектах.

Відповідно до рішень Комуністичної партії та Радянського уряду про розширення заочної і вечірньої освіти, працівники кафедри зосередили увагу на створенні посібників для студентів-заочників і студентів філологічного факультету. Для цього було створено авторський колектив, який розпочав роботу над написанням курсу лекцій з історії української радянської літератури. Тут же треба відзначити, що вказаний курс лекцій (його написання розраховано на 1958, 59, 60 і 61 роки) ввійшов до республіканського координаційного плану і, таким чином, виходить за межі посібника, тому що автори даного курсу візьмуть участь у створенні 10-томної «Історії української літератури». Запланований

курс лекцій про творчість П. Тичини, А. Головка, І. Микитенка авторським колективом виконаний.

Крім того, доцент К. Ю. Данилко запланував на 5 років посібник: «Українська народна поетична творчість (дореволюційний період)».

Робота кафедри ведеться і в напрямку монографічних досліджень з історії української літератури, про що свідчать планова робота доц. А. В. Недзвідського «Українська література років першої світової війни» (заплановано на 4 роки), один з розділів якої «Поетичні часів першої світової війни» виконано за звітний період.

Переважає більшість членів кафедри у звітному році працювала над запланованими темами з історії, теорії літератури та літературної критики, опублікувавши свої роботи як у періодичній літературній пресі (журнали, газети), так і окремими виданнями та в неперіодичних збірниках (доценти І. М. Дузь, Г. А. Вязовський, Н. Б. Кузьякіна, М. О. Левченко, П. Т. Маркушевський, К. Ю. Данилко, А. В. Недзвідський, кандидат філологічних наук В. В. Фашенко).

Якщо підрахувати планову і позапланову продукцію членів кафедри української літератури в друкованих аркушах за 1958 рік, то вона складає понад 60 друкованих аркушів.

Ми вважаємо, що необхідно збільшити кількість штатних одиниць на кафедрі з тим, щоб розвантажити її членів у галузі лекційної роботи. Це дало б можливість поглибити наукову роботу і в першу чергу в галузі створення посібників для студентів-заочників. А в цьому є величезна потреба.

Доцент Г. А. ВЯЗОВСЬКИЙ,
завідуючий кафедрою
української літератури.

МАТЕМАТИКИ

14 січня відбулося засідання вченої ради фізико-математичного факультету, на якому були підведені підсумки наукової роботи за 1958 р. сімнадцяти науковців-математиків факультету.

Насамперед відзначимо, що наукову роботу вели всі члени всіх трьох математичних кафедр — кафедри математичного аналізу, кафедри диференціальних рівнянь (створена в 1958 р.) і кафедри вищої алгебри і геометрії.

Доцент Г. М. Мірач'ян виконав свою наукову тему по поліпшенню збіжності одного апроксимативного процесу. Цей процес у свій час ним же був запропонований.

Старший викладач Е. О. Стороженко, яка також працює в галузі теорії апроксимації, у своїх дослідженнях по темі «Деякі оцінки для найкращих наближень безперервних функцій від двох перемінних» значно просунулась вперед і одержала істотні результати в розв'язанні задачі, яка не піддавалась зусиллям визначних математиків. Е. О. Стороженко близько підійшла до оформлення своєї кандидатської дисертації.

Найбільш численною була група математиків, очолювана професором М. І. Гавриловичем (В. О. Кононов, О. В. Костін, М. М. Кривцова, Р. Г. Грабовська, О. Я. Дивакова). Під керівництвом професора М. І. Гаврилова ця група дослідила ряд складних питань сучасної теорії диференціальних рівнянь. Тут, в першу чергу, потрібно відзначити важливі результати, одержані самим М. І. Гавриловичем. В минулому році він, працюючи над поліпшенням доведення гіпотези Рімана про розміщення коренів дзета-функції, звільнив своє дослідження від припущення про те, що всі корені дзета-функції є простими. Таким чином, це дослідження повністю закінчене. Автор одержав дві позитивні рецензії від Інституту математики ім. В. А. Стеклова АН СРСР.

Наш університет має в цьому році видати цю важливу роботу у вигляді монографії.

Старший викладач В. О. Кононов, який досліджує топологічні властивості динамічних систем з інваріантною мірою, поліпшив окремі місця своєї кандидатської ди-

сертатії і подав її цілком оформлену і надруковану на машинці до захисту.

Старший викладач О. В. Костін, який закінчив аспірантуру в жовтні 1958 р., успішно працював в минулому році над кандидатською дисертацією. В ній досліджуються питання стійкості і асимптотики рішень системи диференціальних рівнянь. О. В. Костіну залишилося лише оформити свою кандидатську дисертацію.

Виконана також тема кандидатської дисертації у асистентки Р. Г. Грабовської про квазіаналітичні рішення диференціальних рівнянь.

Наближається до завершення дисертаційна тема у старшого викладача М. М. Кривої. В 1958 році нею одержані нові результати.

Асистент О. Я. Дивакова після складання кандидатських екзаменів приступила в 1958 р. до роботи над дисертаційною темою, вказаною проф. М. І. Гавриловичем, і одержала результати, які дають підстави сподіватися на успішну розробку теорії квазіаналітичних рішень одного класу нелінійних диференціальних рівнянь.

Доцент Т. І. Матвієнко виконала свою наукову тему: «Нестационар-

на фільтрація рідини з одного каналу в інший». Одержані результати мають безпосереднє практичне значення.

Над розробкою методів рішення диференціальних рівнянь математичної фізики при деяких граничних умовах працював доцент О. І. Панич. Він успішно виконав свою тему «Дослідження граничних задач для диференціальних рівнянь еліптичного типу вищих порядків». Під його керівництвом в цій же галузі проводять свої дослідження асистент О. І. Кочура і асистент І. Г. Лободзинська. І у О. І. Кочури і у І. Г. Лободзинської після невеликої доробки і оформлення їх кандидатські дисертації можуть бути подані до захисту.

Важливі в теоретичному та практичному відношенні дослідження провів доцент О. О. Бобров. Його робота «Дослідження загальної природи потоків випадкових подій без післядії» може знайти застосування в багатьох галузях народного господарства, зокрема, в роботі автоматичних телефонних станцій.

Доцент М. М. Швець цілком підготував до друку задачник з лінійної алгебри. Він буде в 1959 році виданий в університеті як по-

сібник для студентів фізмату, а також для математиків-заочників.

Важливі і глибокі дослідження одного класу риманових просторів були проведені в минулому році доцентом М. С. Синоковим. Треба відзначити, що доцент М. С. Синоков з року в рік успішно веде наукову роботу.

Дослідження з історії математики проводили доцент С. М. Кіро і старший викладач Е. Б. Лейбман.

Доцент С. М. Кіро працював над історією розвитку математики на Україні в XVIII сторіччі. Цей розділ історії математики мало вивчений, і його розробка, без сумніву, є важливою справою.

Старший викладач Е. Б. Лейбман на звіт подав розділ своєї кандидатської дисертації «Історія математики в Новоросійському університеті».

Оцінюючи всі ці роботи в цілому, потрібно відзначити, що в 1958 році на фізико-математичному факультеті йшло далі посилення наукової роботи з математики і що в звітному році одержано ряд істотних результатів, які є цінним внеском в радянську науку.

Доцент Г. М. МІРАЧ'ЯН,
завідуючий кафедрою
математичного аналізу,

В СЕКЦІЇ ЛІНГВІСТІВ

Першою на секції звітувала кафедра української мови. Члени кафедри займалися розробкою двох актуальних проблем: складанням обласного словника Одеської області і підготовкою хрестоматії: «Українські письменники про мову».

З першого питання виступили завідуючий кафедрою доцент І. Є. Грицютенко і викладач В. П. Дроздовський. Розділи з дисертації В. П. Дроздовського були прослухані з великим інтересом. Позитивно була оцінена також доповідь викладача А. П. Григорук.

Крім того, секція заслухала повідомлення Ф. Я. Ткача і викладача М. О. Ковальської про їх роботи з історії дореволюційної мови.

В 1958 р. члени кафедри надрукували в різних виданнях України більше 20 статей. В Києві в 1958 р. вийшла книга доцента І. Є. Грицютенка «Мова творів П. Мирного».

Половина членів кафедри російської мови (доцент Н. І. Букатевич, завідуючий кафедрою, доцент С. А. Савицька, доцент Г. М. Мижевська, кандидати філологічних наук М. Г. Шатух і А. К. Смольська) на протязі трьох років працює над колективною темою: «Словотворення в російській мові» (в історичному плані). Закінчено розділи: «Словотворення в літературній мові староруської народ-

ності», «Словотворення в російській літературній мові періоду великоруської народності (XIV — I половина XVII ст. ст.)».

Молоді працівники кафедри — М. О. Рудяков, Н. Г. Рядченко, М. І. Ілляш — виконали роботи, які стосуються дуже важливої проблеми — вивчення мови радянської літератури.

Кафедра приділяє увагу роботам, що мають безпосереднє значення для викладачів середньої школи. В 1958 р. в журналі «Русский язык в школе» була надрукована стаття Т. О. Туліної: «Про вивчення мови «Путешествий из Петербурга в Москву» Радішева в школі».

В 1958 р. була видана в 2 томах монографія доцента Н. І. Букатевича «Досвід історичного вивчення російських прийменників». В університет надходять листи від радянських і зарубіжних лінгвістів з проханням вислати цінну роботу Н. І. Букатевича, яка одержала визнання і на IV міжнародному з'їзді славістів. Члени кафедри російської мови разом з членами кафедри української мови видали в 1958 р. книгу: «Нариси з порівняльної граматики східнослов'янських мов».

Конференція зазначила, що в останні роки серйозно поліпшили свою роботу члени кафедри іноземних мов. На кафедрі підготов-

лені до захисту кандидатські дисертації викладачів В. Г. Шатуха і Л. М. Сенечкіної.

Завідуючий кафедрою іноземних мов доцент Мартинов плідно працює в галузі славістики. В період підготовки до IV міжнародного з'їзду славістів доцент Мартинов опублікував у збірниках наукових праць ОДУ і у московських виданнях декілька статей з проблеми: «Балто-слов'янська мовна єдність». На секції доцент Мартинов прочитав доповідь на тему: «Слов'янське проникнення в германські мови». Багато положень доповіді підкріплені багатим фактичним матеріалом і по-новому ставлять питання про взаємостосунки слов'янських і германських мов в галузі лексики.

Секція лінгвістів заслухала закінчені роботи викладача т. Дубової — «Стилістичні функції складних слів в «Саге о Форсайтах» Голсуорсі», викладача т. Авербух — «Стилістичні функції префіксальних утворень в «Саге о Форсайтах» Голсуорсі».

Кафедра класичної філології недавно підготувала посібник з латинської мови для вузів України. Зараз викладачі кафедри працюють над книгою: «Методика викладання латинської мови у вузах».

А. К. СМОЛЬСЬКА.

У НАС І У НИХ

УЖГОРОДСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Комсомольці історико-філологічного факультету нещодавно виїжджали в м. Іршаву для читання лекцій. Разом з студентами музичного училища вони дали для трудящих м. Іршави великий концерт на честь дня виноградаря. Трудівники тепло вітали студентів. Концерт був даний безплатно.

ВИЩЕ ТЕХНІЧНЕ УЧИЛИЩЕ ім. БАУМАНА

Багато студентів училища стали будівельниками. Дві будівельні комуні, сотні тисяч відпрацьованих годин, 45 проц. робіт по будівництву Ізмайлівського гуртожитку, допомога в будівництві лабораторного і клубного корпусів, житлових будинків, в реконструкції Великого театру, будівництві механічного заводу і дороги під Звенигородом. І це все — безплатно, зовсім не для того, щоб заробити «на якінебудь потреби». Ні, цього не зрозуміли американським студентам.

ЯК ВОНИ ДОБУВАЮТЬ КОШТИ...

Для виконання тих чи інших проектів, на фінансування діяльності студентських організацій в багатьох коледжах і університетах США проводять такі заходи:

Університет в Нотр Дам. Факультетський конкурс ніг. Фотографії ніг шести чоловік з факультету поміщені без вказівки їх прізвищ на дошку оголошень. Студенти кидають монети в копилку, яка прикріплена біля ніг своїх «вибранців».

Пітсбурзький університет. Економія на їжі. Обід складається з супу, булочок без масла і чаю без цукру. Зекономлені кошти використовуються для загальних потреб.

Технічний коледж Карнегі. Конкурси на некрасивого мужчину. «Кандидати» фотографуються. Їх фото вміщується в спеціальні кабінети. Студенти вибирають серед них «найпротиприроднішого», кидаючи гроші в розміщені під фотографіями копилки.

МИСТЕЦТВО ТІНІ

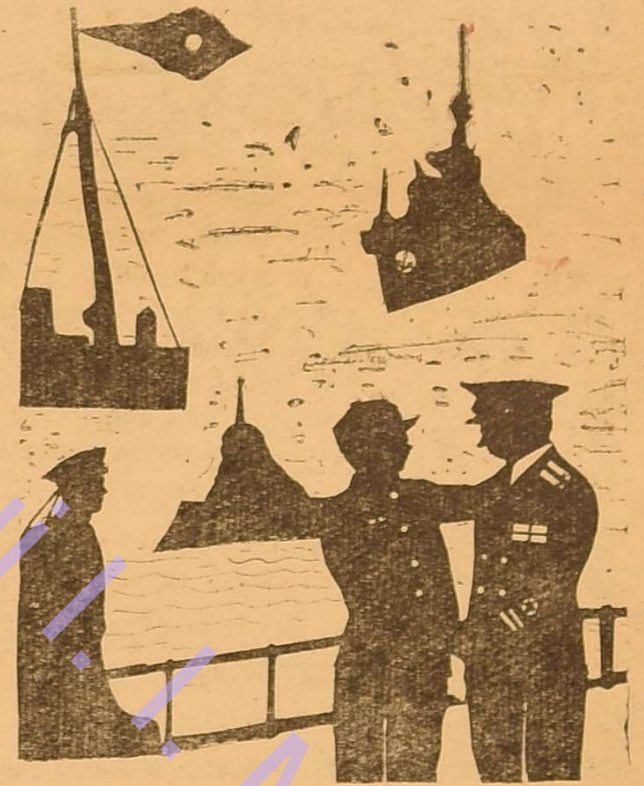
Силуети вважаються мистецтвом тінювого зображення і беруть свій початок з стародавнього Китаю, Греції та Японії.

Пізніше це мистецтво розповсюджується по всіх країнах Азії, Європи, Америки.

В другій половині XVIII ст. силуетні зображення стають дуже популярними.

Мистецтво силуету розповсюджується і в Росії. Відомі російські художники минулого — граф Ф. П. Толстой, пізніше Сомов, Добужинський, Бем, Нарбут, — а в радянський час Є. С. Кругликова, Н. В. Ільїн та інші багато часу і уваги приділяють силуетним портретам.

Силуетист МУСТАФАЄВ.

Наукова робота кафедри педагогіки і психології

У звітному році членами кафедри педагогіки і психології пророблена значна наукова робота. Більшість виконаних тем мають як теоретичне, так і практичне значення для загальноосвітньої школи.

Найбільший інтерес на звітній науковій конференції кафедри викликали роботи професора Д. Г. Елькіна «Вплив сигнального значення руху на розвиток моторики школярів в процесі виробничого навчання», доцента В. О. Дем'яненка — «Труд як засіб формування учнівського колективу у світлі вчення А. С. Макаренка про колектив» (на досвіді Одеської школи-інтернату № 1).

Виконали свої роботи доцент Л. Я. Беленька — «Вплив трудо-

вого навчання на розвиток просторових сприймань молодших школярів», кандидат педагогічних наук Т. М. Федотова — «Індивідуальні особливості школярів і колектив», кандидат педагогічних наук Л. Н. Васильєва — «Вплив політехнічного навчання на читальні інтереси учнів», старший викладач В. О. Котов — «Типи вищої нервової діяльності і сприймання часу».

Помітно зросла кількість друкованої продукції членів кафедри. В звітному році опубліковано 19 наукових робіт, здано до друку — 10. Співробітниками кафедри написано 10 рецензій на монографії. Члени кафедри взяли участь в республіканській психологічній конфе-

ренції. Спільно з Товариством психологів при АПН РРФСР і Українським відділенням цього товариства кафедра провела конференцію, присвячену 100-річчю з дня народження М. М. Ланге.

Кафедра систематично подає допомогу дисертантам.

Однак, як відзначено на конференції, в науковій роботі кафедри мають місце і недоліки. Не завжди наукова продукція всіх членів кафедри відзначається високою якістю. Результати наукових досліджень ще недостатньо активно запроваджуються в практику школи. Мало публікується наукових робіт, погано залучаються до науково-дослідної роботи кафедри студенти.

ВПЕРШЕ НА УКРАЇНСЬКІЙ СЦЕНІ

Складне, але посильне завдання виконав український драматичний театр імені Жовтневої революції, поставивши «Патетичну сонату» Миколи Куліша. Вперше зазвучала вона перед українським глядачем, заграла всіма барвами, дихнула на нього романтикою громадянської війни, показала важку боротьбу за встановлення Радянської влади на Україні.

Це дуже складна і суперечлива п'єса, в якій переплітається багато людських долей. Одну якусь особу не можна назвати головним героєм драми. Головною дійовою особою п'єси є повсталі народ, показаний через багатьох його представників. Вони ведуть боротьбу проти ворогів, які знову хочуть віддати український народ в поневолення. Багато сцен в спектаклі присвячено розкриттю ворожого табору.

Здавалося б, що в центрі контрреволюційного заклоту повинен стояти старий генерал Пероцький. Але він у виконанні артиста О. Кошутського якийсь бездіяльний діок. В центрі мови стоять Марин

на і Андре Пероцький. Артистка Н. Батуріна добре справилася зі своєю роллю. Її Марина — це розумна і хитра жінка, яка для досягнення своєї злочинної мети використовує всілякі засоби. В своїх цілях використовує вона молодого поета-романтика Ілля, який ще не став твердо на шлях революційної боротьби.

Найближчим помічником Марини є офіцер Андре Пероцький. Щоправда, дивує його боязкість і жалюгідність. Адже це кадровий офіцер, який багато бачив на світі. Він всім своїм еством ненавидить повстанців і повинен бути хижим ворогом. Але не такий Андре у виконанні артиста Кара-Гяура. Зате Жорж (артист Дудов) показаний, на нашу думку, вдало. Цей жалюгідний хлюпик проявляє свою сміливість тільки перед беззахисною Зінкоюю. А насправді ж він боягуз від голови до п'ят.

Дуже цікавий образ Ступай-Ступай

паненка. Ним автор розвінчує безпідставні мрії українських буржуазних націоналістів про «самостійну Україну». Майстерно зіграв цю роль артист О. Луценко. Лише зайвою, розрахованою на комічний ефект, є його метушня по сцені.

Мабуть чи не найскладнішими образами в драмі є Оврам і Зінка. Якщо Оврам покалічений фізично, то Зінка знівечена морально. Але обоє вони знаходять своє місце в боротьбі. Артист В. Бойко доніс образ Оврама до глядачів, зумів передати його психологічний стан.

Чималий успіх випав на долю артистки М. Козакової. Її Зінка — людина великої душі. Але вона стає жертвою тогочасного ладу. Заради шматка хліба вона змушена йти на найгірше. Глядачі хвилюються за її долю, співчують

їй і радіють її прозрінню. Зінка допомагає повстанцям викрити Пероцьких, вишиває червоний прапор для загону.

Із жіночих образів у спектаклі одним з найкращих є образ Насті у виконанні заслуженої артистки Української РСР К. Загорянської. Ця скромна трудівниця теж стає на шлях боротьби.

Цікава роль у п'єсі у поета-романтика Ілька. Він ще не знає, що поставити на перше місце: особисте чи громадське. Ілько проходить складний шлях блукань, доходить навіть до зради, але вчасно розуміє свою помилку і виправляє її. В образі Ілька критикується та частина інтелігенції, яка не знала, яку обрати дорогу. Актор Г. Осташевський зумів відобразити ці вагання в образі свого героя.

Цілком протилежним Ількові є Лука (артист В. Євченко). Це хло-

пець з робітничої сім'ї, з дитячих років працює на заводі, у нього не виникало питання: з ким піти. Він зразу обрав революційний шлях.

Не дуже вдалися образи керівників повстання Гамзра (артист А. Лаппа) і Судьба (артист Л. Савицький). Обидва вони якісь плакатні, схожі один на одного (хіба що Судьба більш анархічний). Останній монолог Гамзра звучить без вогнику, непереконливо. А саме ці слова повинні були схвилювати публіку, примусити задуматись багатьох наших юнаків і дівчат.

Коли дивишся «Патетичну сонату», то зразу в око впадають не недоліки, а той революційний пафос, який цілющим джерелом б'є в п'єсі. Колектив українського театру зумів донести до глядача складний сюжет драми М. Куліша, і оплески глядачів красномовно свідчать про це.

Г. ШЕНДРИК.

В. о. редактора В. В. ФАЩЕНКО.